

MALTA

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
ANTONIO MICALLEF TRIGONA**

Seduta tal-15 ta' April, 2004

Citazzjoni Numru. 88/1995/1

CITAZZJONI NUMRU 88/1995

Salvu Attard

-vs-

William Gatt

Il-Qorti;

Rat ic-citazzjoni fejn l-attur wara li ppremetta illi fit-18 ta' Frar 1995 għall-habta tas-7.45pm fi Triq San Anard, Victoria, Ghawdex, il-konvenut filwaqt li kien qed isuq karozza numru J-0328 b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni u nuqqas ta' harsien tar-regolamenti tat-traffiku baqa' diehel fuq il-ponijiet misjuqin mill-attur Salvu Attard fl-istess triq u weggahhom;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-konvenut ghalkemm interpellat diversament sabiex jillikwida d-danni kkagunati lill-attur, baqa' inadempjenti.

Illi ghal dan l-incident u konsegwenzjali danni huwa unikament responsabbli l-konvenut.

Talab li din l-Onorabbli Qorti:

1. tiddikjara lill-konvenut unikament responsabbli ghall-incident fuq riferit u ghad-danni kollha li b'konsegwenza ta' l-istess garrab l-attur.

2. Tillikwida d-danni ta' l-attur okkorrendo bl-opra ta' perit nominand;

3. Tikkundanna lill-konvenut ghall-hlas tad-danni kif fuq dikjarati.

Bl-ispejjez komprizi dawk ta' l-ittra interpellatorja datata 8 ta' Mejju 1995 u bl-ingunzjoni tal-konvenut ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti debitament guramentata, il-lista tax-xhieda u l-lista tad-dokumenti.

Rat in-nota ta' l-eccezzjoni tal-konvenut fejn eccepixxa:

1. illi t-talba attrici ghandha tigi michuda stante illi hija nfondata kemm fil-fatt u fid-dritt.

2. Illi fit-tieni lok u minghajr pregudizzju jigi eccepit illi r-responsabbilta kollha ta' l-incident kienet unikament tort ta' l-attur illi naqas li jiehu hsieb ill-ponijiet li kienu fil-pussess tieghu u ghalhekk kiser r-regolamenti tat-traffiku.

3. B'riserva ta' eccezzjonijiet ohra.

Bl-ispejjez kontra l-attur minn issa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat il-kontro talba ta' l-istess konvenut li taqra:

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-konvenut jixtieq jinqeda b'dawn il-proceduri mibdijin mill-attur sabiex huwa stess jipproponi l-kontro talba tieghu u ghalhekk ippremetta:

Illi l-konvenut-rikonvenut kien qiegħed isuq il-vettura tieghu skond ir-regolamenti tat-traffiku.

Illi l-attur ri-konvenut halla l-ponijiet tieghu jiggerrew fi triq pubblika mingħajr l-ebda forma ta' kontroll.

Illi l-konvenut ri-konvenut sofra hsarat fil-vettura tieghu stante li l-attur-rikonvenut naqas li jhares ir-regolamenti tat-traffiku.

Talab li din il-Qorti:

1. tiddikjara unikament responsabbli għall-incident riferit fic-citazzjoni ta' l-attur-rikonvenut lill-istess attur rikonvenut;
2. tillikwida d-danni sofferti mill-konvenut-rikonvenut liema danni jistghu jigu valutati minn perit nominand.
3. Tikkundanna lill-attur rikonvenut għall-hlas tad-danni hekk likwidati;

Bl-ispejjez komprizi l-ittra interpellatorja tal-11 ta' Mejju 1995 u tal-procedura prezentata permezz tac-citazzjoni u dik prezenti u bl-imghax legali mid-data tal-prezenti kontra l-attur-rikonvenut minn issa ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tieghu u l-lista tax-xhieda;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' l-attur għall-kontro talba tal-konvenut fejn eccepixxa:

Illi t-talbiet attrici huma nfondati fid-dritt u fil-fatt billi għall-incident in kwistjoni huwa unikament responsabbli l-konvenut peress illi fl-okkazzjoni in kwistjoni kien

Kopja Informali ta' Sentenza

minhabba in-negligenza, nuqqas ta' hila u nuqqas ta' harsien tar-regolamenti tat-traffiku da parti tieghu li kemm l-attur u kemm il-konvenut sofrew id-danni reklamati.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tieghu u l-lista tax-xhieda.

Rat d-digrieti ta' din il-Qorti diversament preseduta, senjatament: fejn nnominat lil Dr Frank Galea (veterinarju) qua perit tekniku (folio 21); is-sostituzzjoni tieghu fuq talba tieghu stess b'Dr Carmelo Micallef (folio 30) u s-sussegwenti sostituzzjoni ta' dan il-veterinarju b'Dr Anthony Gruppetta (folio 41);

Rat ir-relazzjoni ta' dan ta' l-ahhar inserita fl-atti;

Ezaminat ix-xhieda;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Ikkunsidrat:

Illi hi l-fehma konsiderata ta' din il-Qorti li l-proceduri odjerni ttawlu inutilment u bi spejjez zejda meta dak li kien mehtieg li jsir l-ewwel u qabel kollox kien li tigi stabbilita l-kwistjoni tar-responsabilita' ghall-incident in meritu. Kwistjonijiet rigwardanti d-danni kienu sussidjarji u f'kull kaz jirrizulta mill-atti li kien inopportun li jinghataw prijorita'; se mai setghu gew konsiderati pari passu. Naturalment din il-Qorti qeghdha tghid dan bil-beneficju tal '*senno del poi*'.

L-incident meritu dan il-kaz kien jinvolti l-korriment u mankament ta' zewg ponijiet proprjeta' tal-attur li ntlaw mill-vettura misjuqa mill-konvenut. Ma jidhirx li hemm kontestazzjoni dwar il-gurnata, xahar u hin tal-incident.

Illi hu appena sufficjenti li jinghad li billi l-istanza giet proposta bic-citazzjoni tal-attur kien jinkombi fuqu li jipprova, almenu fuq bazi ta' probabilita', dak assertit

minnu, li fil-kaz in ezami, kien jinvolvi li l-incident in kwistjoni u d-danni konsegwenzjali graw esklussivament tort in-negligenza u imperizja tal-konvenut.

Ikkunsiderat dan il-punt mill-atti jirrizulta li matul d-disa' snin li ilha sejra din il-kawza xehed l-attur u xhud prodott minnu li kkontradica lill-attur dwar fatti materjali u inerenti mad-dinamika tal-incident. Il-Qorti hawnhekk ma tistax ma taghtix aktar kredenza u affidabilita' lil dan ix-xhud bhala parti disinteressata u altrwista. Hi fuq din ix-xhieda li tirranka l-pretensjoni tal-attur li ghall-incident hu responsabbli l-konvenut. Ix-xhieda in kwistjoni hi dik moghtija minn certa Betty Berry (folio 49) li xehdet ezsawrjentement dwar l-istess incident li assistiet ghalih '*ictu oculi*'. Fil-qosor hi rrakontat li kien dlam cappa u waqfet meta rat t-tliet ponijiet jiggerew fit-triq biex tippresta l-assistenza taghha. Tghid li z-zwiemel ma' kellhomx 'harness' u li rat il-vettura tal-konvenut gejjja ghad-direzzjoni taz-zwiemel u tolgot lil wiehed minnhom. Issa li gew korruti zewgt izwiemel u mhux wiehed hu fattur negligibbli konsiderat ic-cirkostanzi. Dak invece li hu ta' rilevanza fundamentali hu li kien l-attur li kellu obbligu impost fuqu mil-ligi li jiehu hsieb l-annimali. Jghid difatti l-Artikolu 1040 tal-Kap 16 li "is-sid ta' animal, jew il-persuna li taghmel uzu minn animal ghaz-zmien li taghmel uzu minnu, iwiegbu ghall-hsara li dak l-annimal jikkaguna, sew jekk ikun jinsab taht idejhom kemm jekk ikun intilef jew harab". Jidher lampanti f'dan il-kaz li l-annimali kienu qeghdin jiggerew fit-triq, verosimilment meta kienu harbu minn taht il-kustodja tal-attur kif jixhed il-fatt li kienu bla 'harness'. Il-konkluzjoni ta' dan hu li l-konvenut ma jirrizultax li kien responsabbli ghall-incident u konsegwenti danni liema responsabilita' ghandu jgorra interament l-attur.

Ikkunsidrat:

Li in kwantu ghal kontro-talba tal-konvenut hu palesi fuq l-iskorta ta' dak li ntqal fuq li hu ghandu jirnexxi fl-ewwel talba li titratta ir-responsabilita'. Mhux hekk pero' dwar it-tieni u t-tielet talbiet billi jirrizulta li hu gie rizarcit mis-socjeta' assikuratrici tieghu kif tixhed il-kawza li din ta' l-

Kopja Informali ta' Sentenza

ahhar fethet kontra l-attur u li tinsab pendent i quddiem din il-Qorti (sede inferjuri) u li kienet qeghdha tinstema' kontestwalment ma' din il-kawza. Minn l-aspett tad-danni m'hemm xejn li l-konvenut jista' jew hu tenut li jircievi b'dan li kull prova tieghu taht dan l-aspett tkun ghal kollox inutili u biss telf ta' hin.

Din il-Qorti qeghdha ghalhekk tghaddi biex tiddisponi minn dina l-kawza billi qeghdha tichad it-talbiet kollha tal-attur skond ic-citazzjoni tieghu waqt li ghal dak li hi l-kontro-talba tal-konvenut qeghdha takkolji biss l-ewwel talba u tichad il-kumplement tat-talbiet tieghu waqt li tiddikjara li din il-kontro-talba saret inutilment.

In kwantu ghall-ispejjez tiddeciedi li l-attur ghandu jhallas l-ispejjez kollha konnessi mac-citazzjoni tieghu fil-waqt li ghall-kontro talba l-ispejjez ghandhom jigu sopportati interament mill-konvenut.

(ft.) A. Micallef Trigona
Magistrat.

(ft.) Maureen Xuereb
D/Registratur

Vera kopja

Ghar-Registratur

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----